

Репродукція з фотоальбому
Г. Дроздов, Е. Рябко. «Парад Перемоги»,
(про парад на Червоній площі в Москві,
24 червня 1945р.)

Видавництво «Планета», Москва, 1985

Інформація для порівняння і розмірковування

Знамя Победы
знаме 150-й
стрелковой дивизии
Кутузова II степени
Идрицкой дивизии
было водружено
30. 04. 1945 года над
данным рейхстага
и Берлине младшим
сержантом
М. Кантария и
сержантом
М. Егоровым

20 июня 1945 года
Знамя Победы было
перенесено в
Москву для участия
в Параде Победы

16

Владимир
Федосеевич
Сергеев от
автора Анатолия
Степановича Орешко
с Благодарностью
А. С. Орешко
1 серія 5/28 03г.

О пам'ять днів тих, грізна і жорстока...

Живи, живи тривогою в живих...

Встають в загравах давні дні і роки –

І ти в шинелі сірій поміж них.

(Григорій Коваль)

Світлій пам'яті про мого батька–фронтовика
Середу Федосія Аврамовича, всім учасникам
війни, дорогим мені землякам–сахутівчанам,
з визнанням і шануванням присвячується!

Володимир Ф. Середу

Анатолій Орешко

Герої штурму рейхстагу – наші земляки

Бібліографічний
рекомендаційний список

3-є видання,
виправлене і доповнене

Київ – 2003 рік

Орешко Анатолий Степанович

народився 29 жовтня 1949 року в селі Домашлині Корюківського району, Чернігівської області. Був довгий час членом літературної студії при редакції обласної молодіжної газети «Комсомольський гарт». 15 років він на своїй Батьківщині не міг одержати роботу за покликанням, щоб пройти колишніми фронтowymi дорогами по слідах рідного батька – героя штурму німецького рейхстагу. Багато разів його за інакомислення звільняли з роботи за статтею. Заарештовували як дармоїда і поміщали в

приймальник-розподільник. Спілки письменників і журналістів України, не зважаючи на його численні актуальні публікації, не приймали у свої ряди. У газетах і журналах України не давали йому літературного зростання, пропускаючи зрідка до краю просіяні й урізані ситом цензури, перекроєні редакторами твори в таких виданнях як журнали «Київ», «Райдуга», «Україна»; у газетах «Літературна Україна», «Вісті з України», «Народна Армія», «Молодь України». Визнання літератора він отримав у країнах СНД: Білорусії, Туркменії, Росії. Друкувався Анатолий Степанович у журналах «Нева», «Зміна», «Молода гвардія», «Прикордонник», «Уральський слідопит», «Беларусь», московському альманасі «Подвиг» № 36 видавництва «Молода гвардія» у 1990 році.

Більш 30 років автор-слідопит займається дослідженням істини: хто ж першим з радянських воїнів встановив Прапор Перемоги над поваленим рейхстагом.

Укладач: А.С.Орешко

Відповідальний за випуск: А.С.Орешко

Переклад з російської: Володимир Ф. Серета

Комп'ютерне видання автора, наклад 25.

© Макет, дизайн, набір і верстка: Володимир Ф. Серета, 2003

30 квітня 1945 року війська 3-ї Ударної армії генерала В.И.Кузнецова у важких боях взяли основну частину будинку німецького рейхстагу. Безпосередній штурм рейхстагу здійснював 79-й стрілецький корпус генерала С.Н.Перевйорткіна. Головний удар наносила 150-та стрілецька Ідрицька дивізія генерала В.М.Шатілова. Допоміжний удар виконувала 171-а дивізія під командуванням полковника Олексія Негоди – уродженця м.Ічні. У складі цієї дивізії воювали прапорноносці-добровольці Михайло Єрьомін і Григорій Савенко (уродженець с.Мохнатин Чернігівського району), а також Григорій Коваль з м.Ічні Чернігівської області – майбутній відомий український поет. Серед військових підрозділів, що ввірвалися до рейхстагу з правого флангу, був 1-й батальйон 674-го стрілецького полку під командуванням Василя Давидова. Тут по-геройски воював командир відділення розвідників Степан Гаврилович Орешко – уродженець села Домашлина Корюківського району. З повітря удари наносили льотчики 16-й повітряної армії під командуванням генерал-лейтенанта Сергія Руденка (уродженця м.Коропа). Серед льотчиків був двадцятип'ятилітній Віктор Башкіров, що одержав звання Героя Радянського Союзу в боях по звільненню Чернігівщини від німецько-фашистських загарбників 4 вересня 1943 року.

Усі хотіли бути першими. У штаби, до Ставки через кілька годин після початку штурму рейхстагу летіли схвильовані повідомлення. Командир 150-ї стрілецької дивізії генерал В.М.Шатілов доповів командиру 79-го стрілецького корпусу генералу С.М.Перевйорткіну, що стрілецькі батальйони Неустроева і Давидова оволоділи рейхстагом і установили на ньому Червоний Прапор Перемоги. Це повідомлення дійшло до Ставки Верховного Головнокомандуючого. Його підхопили всі закордонні радіостанції.

Вони йшли першими (свідчення очевидця)

Вот они, герои, штурмующие фашистское логово - рейхстаг в Берлине 30 апреля 1945 года, в 14 часов 25 минут они упились в дружные знамя Победы над рейхстагом. Первым бегом в атаку Виктор Трофимов, на горе взвода разведки 674-го стр. полка за ним в котанке с плашкетом на боку - Свен Сорозин, лейтенант, командир взвода этого полка, рядом с ним с автоматом на спине и со знаменем бегущий Гриша Булаев и др. Свидетельство А.С.С.

Командувач 1-м Білоруським фронтом Маршал Радянського Союзу Г.К.Жуков у своєму наказі поздоровив усіх солдатів і офіцерів з Перемогою. Оголосив усім подяку. Однак, рейхстаг у цей день не був узятий радянськими військами.

Хоча вдень 30 квітня 1945 року розвідники 674-го СП, серед яких був і Степан Орешко, о 14 годині 25 хвилин за Московським часом на скульптурній групі статуї кайзера Вільгельма Першого установили в дуже складній бойовій обстановці свій саморобний Червоний Прапор Перемоги. Прапороносці Єгоров і Кантарія свій прапор № 5, офіційно затверджений Військовою Радою 3-ї Ударної армії, установили над рейхстагом ввечері о 22 годині 50 хвилин. Сам же рейхстаг був цілком узятий 1-го травня. Велика група командирів і рядові солдати одержали високі урядові нагороди. Командир 171-ї стрілецької дивізії, уродженець міста Ічні Чернігівської області, полковник Олексій Негода став Героєм Радянського Союзу. Рядові М.Єремін, Г.Савенко, Г.Коваль, М.Мінц (уродженець м.Мени) були нагороджені орденами і медалями. А Степан Орешко, командир відділення розвідників, за встановлення Прапора Перемоги представлений командуванням 674-го стрілецького полку і 150-ї стрілецької дивізії до звання Героя Радянського Союзу, так цього звання і не отримав. Командування 3-ї Ударної армії, з невідомих причин це представлення скасувало і наказом від 8 червня 1945 року нагородило його теж досить високою і почесною нагородою - орденом Червоного Прапора.

Я більш 30 років займаюся практично без підтримки і допомоги держави, благодійників і спонсорів, за свій рахунок, слідопитським пошуком історичної правди: хто ж насправді першим з радянських воїнів встановив Прапор Перемоги над поваленим німецьким рейхстагом?

На підставі своїх пошуків, переписки з живими свідками того бою, з військовими інстанціями, редакціями періодичних видань тощо я в країнах СНД опублікував на цю тему понад 45 публікацій. Ще до 40-річчя Великої Перемоги радянського народу над фашистами мною була написана документальна повість «Прапороносці Перемоги». Гарну рецензію на цю повість написали московські письменники – колишній зав. відділом пропаганди ЦК ВЛКСМ Фронін і член Спілки письменників Росії Валерій Черкашин. Але редакція військово-патріотичного виховання видавництва «Молода гвардія» м.Москва опублікувала в альманасі «Подвиг» (№ 36, 1990 рік) художнє оповідання з моєї документальної повісті, знехтувавши всіма архівними документами. А оригінал усієї документальної повісті був украдений з редакції. Написав гарну рецензію на повість «Прапороносці Перемоги» і український письменник Павло Щигольський. Але видавництва «Радянський письменник», «Політвидав України», «Молодь», чернігівське видавництво «Десна» зажадали від мене, безробітного, гроші на видання книги; не маючи так званого блату я не зміг її надрукувати.

За спонсорською допомогою довелося звертатися до своїх земляків: народного депутата Чернігівської обласної Ради А.Бондаря, голови сільськогосподарського підприємства «Злагода» села Наумівки В.Таптуна, голови сільськогосподарського підприємства імені М.Горького міста Корюківки В.Пилипченка, але за них відповів мені самоособисто глава Корюківської райдержадміністрації А.Довгаль – райдержадміністрація, за безхмарне сьогodenня якої мій батько воював, пролив кров, штурмував рейхстаг і одним з перших водрузив над ним Прапор Перемоги, не може виділити

гроші на видання книжки. А далі підкреслив, що спонсорська допомога – це не обов'язок, а добровільне бажання керівника, - кому він хоче, тому і може її давати.

У газетах «Літературна Україна», «Народна Армія», у журналах «Зміна», «Нева» я у своїх статтях по-новому освітив той факт, що **група розвідників 674-го стрілецького полку 30 квітня 1945 року о 14 годині 25 хвилини перша з усіх штурмових груп водрузила над фашистським рейхстагом Прапор Перемоги**. Не словами, а архівними документами довів цю правду. Ця правда має право на життя і право свого голосу. А начальник інституту Військової історії Міноборони Росії В.Кальтюков указав мені, що ці дані про встановлення Прапора Перемоги передчасні і помилкові.

Не можна забувати, що багато героїв штурму рейхстагу протягом 55 післявоєнних років скаржилися у відповідні інстанції бывшего СРСР та Росії і просили відновити істину. От я і виставляю на суд народу ці переконливі докази. Нехай усі, кому дорога наша історія, прочитають мої публікації і розберуться хто з нас прав, а хто не правий. Тоді ці історики не будуть насміхатися над подвигами мого батька і його бойових товаришів.

Зібрані мною по крупинах матеріали про учасників штурму рейхстагу стали законною підставою підготувати рекомендаційний бібліографічний список публікацій за назвою «Герої штурму рейхстагу – наші земляки». Він розрахований на вчителів, студентів, учнів старших класів, музейних і бібліотечних працівників; на усіх, кому не байдужна історична справедливість. Підготовлений він до 58-й річниці Великої Перемоги на знак поваги, подяки і вічної пам'яті про наших земляків з Чернігівщини, усіх тих, хто в ті грізні роки відстояли рідну землю, розгромили ненависного ворога і водрузили над центром його лігвища – рейхстагом - Прапор Перемоги.

Список публикаций:

1. **А.Орешко.** Газета "Советский патриот" (Орган Центрального Комитета ДОСААФ СССР) 1 июня 1980г., № 44 (4984), **статья "Последний бросок"**. Адрес редакции: Москва, К-51, ул.Петровка, 26.
2. **А.Орешко.** Газета "Советская культура" (Орган Центрального Комитета КПСС) 9 мая 1983г., № 56 (5688), **статья "Пишет книгу отец"**. Адрес редакции: 101484, ГСП-4, Москва, К-55, ул.Новослободская, д.73.
3. **А.Орешко.** Газета "Красная звезда" (Орган Министерства обороны России) 16 ноября 1979г., №263 (17050), **статья "Молодость отцов"**. Адрес редакции: г.Москва, Д-317, Хорошевское шоссе, 38.
4. **А.Орешко.** Газета "Литературная газета" (Орган Союза писателей СССР) 28 апреля 1982г. № 17 (4875), **статья "Тополиная аллея"**. Адрес редакции: Москва, Костянский переулок, 13.
5. **А.Орешко.** Журнал "Молодая гвардия" (Ежемесячный и общественно-политический журнал ЦК ВЛКСМ) № 4 1985г., **статья "Тополиная аллея"**. Адрес редакции: 103030, Москва, К-30, ул.Сушевска, 21.
6. **А.Орешко.** Журнал "Смена" (Литературно-художественный и общественно-политический журнал ЦК ВЛКСМ) № 22 (1332), ноябрь 1982г., стр.19, **статья "Аллея тополей"**.
7. **А.Орешко.** Журнал "Уральский следопыт" (Орган Союза писателей РСФСР, Свердловской писательской организации и Свердловского обкома ВЛКСМ) № 5, 1985г., стр.58, **статья "Флаг над рейхстагом"**. Адрес редакции: 620219, г.Свердловск, ГСП-353, ул.8 марта, 22в.
8. **А.Орешко.** Журнал "Радуга" (Ежемесячный литературно-художественный и общественно-политический журнал, орган Союза писателей Украины) 4 апреля 1986г., стр.168, **статья "Тополиная аллея"**. Адрес редакции: Киев-4, ул.Пушкинская, 32.
9. **А.Орешко.** Журнал "Советский красный крест", ноябрь 1982г., стр.25, **статья "Тополиная аллея"**. Адрес редакции: Москва, ГСП-3, Кузнецкий мост, д.18/7.
10. **А.Орешко.** Газета "Сельская жизнь" (Орган Центрального Комитета КПСС) 11 декабря 1984г., **статья "Горжусь отцом"**. Адрес редакции: Москва, ул.Правды, 24.
11. **А.Орешко.** Газета "Дзержинец" (Газета войск Краснознаменного Среднеазиатского пограничного округа) 25 августа 1984г., № 68 (3421), **статья "Воевал отважно"**. Адрес редакции: ТССР, г.Ашхабад, проспект Свободы, 80.
12. **А.Орешко.** Газета "Полярная правда" (Орган Мурманского обласного комитета КПСС и обласного Совета народных депутатов) 21 июня 1987г., 3 142 (17931), **очерк "От Титовки до Берлина"**. Адрес редакции: Мурманск, ул.Карла Маркса, 18.
13. **А.Орешко.** Газета "Дняпровец" (Орган Речицкого райкома и горкома КП Белоруссии, районного и городского Советов народных депутатов) 23 кастрычніка 1987р., **очерк "Стягоносцы Перемоги"**. Адрес редакции: г.Речица, ул.Урицкого, 17.
14. **А.Орешко.** Газета "Літературна Україна" (Орган Правління Спілки письменників України) 5 травня 1988р., № 18 (4271), **нарис "Прапороносці перемоги"**. Адреса редакції: 252601, Київ-601 МСП, бульвар Лесі Українки, 20.
15. **А.Орешко.** Журнал "Журналіст України" (Видання Спілки журналістів України) № 2, 1991р., стор.1, **замітка "Мені б письмово"**. Адреса редакції: Київ-47, вул. Петра Нестерова, 4.

16. **А.Орешко.** Альманах "Подвиг" № 36, 1990г., издательство "Молодая гвардия" г.Москва, стр.40-43, **статья "Последний бой"**. Адрес издательства ЦК ВЛКСМ: 103030, Москва, ул.Сущевская, 21.
17. **А.Орешко.** Газета "Вісті з України" (Видання культурних зв'язків з українцями за кордоном) 9 травня 1990р. № 27, червень 1990р., **нарис "Прапор над рейхстагом"**. Адрес редакції: Київ-34, Золоті ворота, 6.
18. **А.Орешко.** Газета "Зариле Букавиней" (Орган Черновицкого обласного комитета партии) в четырех номерах газеты 21-22-23-24 июня 1989г. на молдавском языке, **документальная повесть "Стегарий Виктория"**. Адрес редакции: Черновцы, ул. Кобылянской, 5.
19. **А.Орешко.** Газета "Гомельскія ведамасці" (Штотыднёвік городского Совета народных депутатов) 9мая 1992г., №19 (70), **очерк "Так кто же водрузил Знамя Победы?"**.Адрес редакции: г.Гомель, ул.Советская, 16.
20. **А.Орешко.** Газета "Гомельская правда" (Абласная газета) 1 мая 1992г., № 50 (19122), **статья "Стягоносцы"**. Адрес редакции: г.Гомель, ул.Лепяшинского, 1. Дом друку.
21. **А.Орешко.** Журнал "Беларусь" (Публіцыстычны і літаратурно-мястацкі ілюстраваны штomesячнік) № 5, 1992г., стр.24, **очерк «Стяг над рейхстагом»**. Адрес редакции: Минск, ул.Захарова, 19.
22. **А.Орешко.** Газета "Знамя юности" (Общественно-политическая газета Республики Беларусь) 3 февраля 1993г., № 18 (11966), **статья "Не стал герой Героем"**. Адрес редакции: Минск, проспект Франциска Скорины, 79.
23. **А.Орешко.** Газета "Народная Армия" (Центральный орган Министерства обороны Украины) 23 июня 1993г., № 116 (417), **очерк "Кто водрузил Знамя над рейхстагом ?"**. Адрес редакции: Киев-655, МСП, ул.Артема, 24.
24. **А.Орешко.** Газета "Добры вечер" (Мінска городская газета) 15 липня 1993г., № 132 (567), **очерк "Кто водрузил Знамя над рейхстагом ?"**.
25. **А.Орешко.** Газета "Народная Армия" (Центральный орган Министерства обороны Украины) 4 липня 1996р., **заметка "Кому заважав стенд"**.
26. **А.Орешко.** Газета "Чырвоная знамена" (Беларуская маладежная газета) 29 студзеня 1993р., № 9 (13593), **очерк "Стяг над рейхстагом"**. Адрес редакции: Минск, проспект Ф.Скорины, 77.
27. **А.Орешко.** Газета "Рабочее слово" (Газета Юго-Западной железной дороги) 7 февраля 1989г., № 9-10 (9990-9991), **очерк "Николай Ризоль: Человек и баян"**. Адрес редакции:252601, г.Киев-34, ул.Лысенко, 6.
28. **А.Орешко.** Журнал "Київ" (Щомісячний літературно-художній громадсько-політичний журнал Спілки письменників України) № 1, 1992р., стор. 123-127, **нарис "Слава за рознарядкою"**. Адреса редакції: 252025, Київ-25, вул.Десятинна,11.
29. **А.Орешко.** Журнал «Нева» (Орган Союза писателей РСФСР и Ленинградской писательской организации) № 5, 1987г., стр. 177-179, **очерк «Знаменосцы Победы»**. Адрес редакции: г.Ленинград, Д-65, Невский проспект, 3.
30. **А.Орешко.** Газета "Дняпровец" 8 мая 1993г., **заметка "Подвиг о котором умолчали"**.
31. **А.Орешко.** Газета "Дняпровец" 22 сакавіка 1993р., **статья "Урок гісторыі не па раскладу"**.

32. **А.Орешко.** Газета “Флаг Родины” (Газета Краснознаменного Черноморского флота Российской Федерации) № 131 (23738), 16 июля 1999г., **статья “Такое забыть нельзя”.** Адрес редакции: г.Севастополь, ул.Макраусова, 5
33. **А.Орешко.** Журнал “Україна” (Громадсько-політичний літературно-художній ілюстрований тижневик) № 43, 1983р., стор.6, **зім’ятка “Серед них і мій батько”.** Адреса редакції: Київ-47, вул.П.Нестерова, 4.
34. **А.Орешко.** Газета «Комсомольское знамя» (Орган ЦК ЛКСМ Украины) 2 сентября 1987г., **статья «Бурелом бездушия».** Адрес редакции: Киев-47, Брест-Литовский проспект, 94.
35. **А.Орешко.** Газета “Молодь України” (Орган ЦК ЛКСМ України) 9 травня 1990р., **зім’ятка “Прапор над рейхстагом”.** Адреса редакції: м.Київ, проспект Перемоги, 50.
36. **А.Орешко.** Газета «Заря» (Орган Брестского обкома и горкома КП Белоруссии, обласного и городского Советов народных депутатов) 27 сентября 1985г., **очерк «И сегодня в строю».** Г.Брест.
37. **А.Орешко.** Газета “Комсомольський гарт” (Орган Чернігівського обкома ЛКСП України) 10 грудня 1974р., **зім’ятка “Слово про батька”.** Адреса редакції: м.Чернігів, вул.Свердлова, 2.
38. **А.Орешко.** Газета «Именем Закона» (Газета МВД Украины) 22 июня 1993г., **статья «В списках выступающих не значится».** Адрес редакции: г.Киев-24, ул.Богомольца, 10.

Адреси та інші реквізити редакцій і видавництв приведені на момент випуску зазначених публікацій.

Автори та їх публікації, котрі підтверджують документально подвиг Степана Гавриловича Орешка:

- М.Мержанов.** Журнал «Юность», 8мая 1971г., глава «30 апреля». Записки военного корреспондента.
- В.М.Шатилов.** Книга «Знаменосцы штурмуют рейхстаг», стр.127, второе дополненное издание, издательство «Молодая гвардия» г.Москва.
- Григорій Коваль** (20 вересня 1921р.) 22 червня – 9 травня. “Письменники України у Великій Вітчизняній війні”. Бібліографічний довідник. Стор. 159-160.
- Н.Шатилов.** «За рекой рейхстаг», стр.256, очерк в книге «Журналисты на войне». Книга третья. Воениздат, 1982г.
- Ф.Зинченко.** Книга «Герои штурма рейхстага». Москва. Военное издательство, 1983г.
- М.Сбайчаков.** Книга «Они брали рейхстаг». Военное издательство Министерства обороны СССР, Москва, 1973г.
- М.В.Гурьев.** Книга «До стен рейхстага». Военное издательство Министерства обороны России, Москва, 1973г.
- В.Субботин.** Книга «Как кончаются войны», стр. 326. Издательство «Художественная литература», Москва, 1973г.
- Г.К.Жуков.** Книга «Воспоминания и размышления», издание 1969г.
- А.Л.Гетман.** Книга «Танки идут на Берлин», стр. 36. Издательство «Наука», Москва, 1973г.
- М.Адаменко.** Газета “Радянський патріот” (Орган Сосницького райкому КП України та районної Ради народних депутатів Чернігівської області) 12 серпня 1989р., **статья “Прапор Перемоги над рейхстагом: так хто ж його підніс ?”.**

А.Казаков. Газета “Грозненский рабочий” (г.Грозный), 11 июня 1988г., статья “Решающий штурм”.

В.Манойленко. Газета “Комсомольський гарт” (Орган Чернігівського обкому ЛКСМ України), 9 травня 1980р., замітка “Савенків прапор”, м.Чернігів.

А.Немиров. Газета «Макеевский рабочий», 1985г., 26 июня, статья «Майские стяги войны»».

А.Каранда. Газета «Сельская жизнь», 1990, 30 июня, № 146 (21030), стр.4, статья «На помин души. О солдатском подвиге Степана Орешко».

А.Сычев. Газета «Аргументы и Факты», 1990, 5-11 мая, №18, стр.3, «Кто водрузил Знамя Победы?».

А.Сычев, В.Бурянина. Газета «Союз» (еженедельное приложение к «Известиям»), 1990, май, 18, стр. 2-3, «Загадка Знамени Победы. Всю ли правду мы знаем о нем?».

В.А.Рябый. Газета «Пропеллер» (МАИ им.С.Орджоникидзе), 1990, 31 августа, №47-48 (3385-3386), стр.5, «В поисках правды».

Сайт архівної служби Республіки Татарстан, адреса в Internet: www.archive.gov.tatarstan.ru, “Хто підняв Прапор Перемоги над рейхстагом?”.

Web-сторінки, адреса в Internet: <http://sorokins.chat.ru>, присвячені світлій пам'яті лейтенанта Сорокіна Семена Єгоровича; витримки з документів про штурм рейхстагу 30 квітня 1945р.; стаття А.Каранди (Чернігівська обл.) «На спомин души. Про солдатський подвиг Степана Орешко».

Репродукція з фотоальбому
Г.Дроздов, Е.Рябко. «Парад Перемоги»,
(про парад на Червоній площі в Москві,
24 червня 1945р.)

Видавництво «Планета», Москва, 1985
Інформація для порівняння і розмірковування

Салют Прапору Перемоги на фронті рейхстагу.
Зліва направо: В.М.Провоторов, І.Н.Лисенко, Г.П.Булатов, С.Є.Сорокін,
С.А.Неустроєв, С.Г.Орешко, П.Д.Бреховецький, М.А.Почковський,
М.С.Габідуллін